

Svar på skriftligt spørsmål SS 265/2018 rd

Svar på skriftligt spørsmål om kommersialisering av europeiska innovationer

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørsmål undertecknat av riksdagsledamot Pia Kauma/saml: SS 265 2018 rd:

Hur ämnar regeringen främja finansieringen av innovationernas kommersialisering inom Europeiska unionens kommande finansieringsram och

på vilket sätt förbättras förutsättningarna för kommersialiseringen av innovationer på nationell nivå?

Finansiering av innovationernas kommersialisering inom Europeiska unionens kommande flerårig budgetram

Regeringen anser att det är synnerligen viktigt att resultaten av EU-finansierad forskning sprids och utnyttjas i samhället i så stor utsträckning som möjligt. Därför ämnar regeringen fästa särskild uppmärksamhet vid denna fråga inom Europeiska unionens kommande budgetram, både i beredningen av bestämmelserna i ramprogrammet Horisont Europa och i implementering av programmet.

Regeringen anser att det är bra att kommissionens förslag till EU:s nästa ramprogram för forskning och innovationer, Horisont Europa (2021-2027), innehåller förslag till åtgärder som främjar spridning och användning av resultaten. Syftet är att flertalet bestämmelser som tillämpas i det nuvarande programmet, alltså Horisont 2020, och som gäller deltagande och spridning av resultat bevaras med nödvändiga förbättringar.

Bland åtgärderna kan nämnas:

- alla finansierade projekt ska innehålla en plan som gäller spridning och användning av projektets resultat, både under själva projektet och efteråt
- ett målinriktat stöd tillhandahålls för att sprida och använda resultaten samt för spridning av kompetens
- införandet på marknaden underlättas bl.a. genom att främja öppen forskning, vilket även förstärker effekten, maximerar synergier med unionens andra initiativ och ökar innovationspotentialen för resultaten som uppnås med unionens finansiering
- ibruktagande av incitament för användning av programmets resultat genom att hjälpa finansieringsmottagarna att hitta de lämpligaste redskapen och kanalerna för att deras innovationer ska kunna släppas på marknaden
- ibruktagande av en strategi som ökar tillgängligheten till resultaten av forskning och innovation och accelererar deras spridning, även för politikens behov, vilket stärker programmets helhetseffekt och Europas innovationspotential;
- ett övergripande stöd tillhandahålls för att sprida och använda resultaten under hela livscykeln, för att garantera ett kontinuerligt innovationsflöde från programmet.

Regeringen stöder även kommissionens förslag, enligt vilket innovationen understöds i hela programmets utsträckning, men dessutom fokuserar man i programdelen "Öppen innovation" i synnerhet på utvidgning av marknadsskapande genombrottsinnovation genom att grunda det Europeiska innovationsrådet (European Innovation Council, EIC). Syftet med det europeiska innovationsrådet är att tillhandahålla lovande innovatörer ett centraliserat stödsystem.

Svar på skriftligt spörsmål SS 265/2018 rd

I finansieringsprogrammet InnovFin, som ingår i den nuvarande finansieringsperiodens ramprogram för forskning och innovation, Horisont 2020, tillhandahålls finansiering både i form av lån och garantier, och kapitalfinansieringsinstrument för finansiering av innovativa och snabbväxande (scale up) företag i olika utvecklingskedan. För den kommande mångåriga finansieringsperioden har kommissionen föreslagit att man skulle grunda fonden Invest EU, för att samla alla finansiella instrument som återbetalas, liksom de som finns i de nuvarande programmen. Regeringen välkomnar kommissionens förslag om fonden InvestEU. I fortsättningen kommer alla finansieringsprogram att fungera i samma fond inom ramen för en enhetlig förvaltning och reglering. Fondens syfte är att med en EU-garanti på 47,5 mrd euro sätta i gång investeringar för 650 mrd. Fonden är inriktad på fyra områden, varav 11,25 mrd euro har reserverats för innovationsfinansieringsgarantiinstrument. En likadan summa har även reserverats för små och medelstora företag.

InnovFin erbjuder ett heltäckande urval av finansieringsprodukter för olika behov och finansieringen har riktats till olika teman och branscher, som energieffektivitet, cirkulär ekonomi, smittsamma sjukdomar och rymden. Finansieringsinstrument som är avsedda för SME-företag har delegerats för att delas ut av förmedlingsorganisationer för finansiering som utsetts av Europeiska investeringsbanken (EIB-gruppen), och EIB beviljar direkt stora finansieringar. Finland har klarat sig relativt bra vad gäller åtkomsten till InnovFin-produkter. I Finland tillämpar några banker InnovFin SME Guarantee, som erbjuder en 50 % garanti på banklån till SME-företag. Inom ramen för InnovFin-programmet har EIB beviljat närmare 200 miljoner euro i direkt finansiering till innovativa finländska startup- och Midcap-företag.

Europeiska investeringsfonden (EIF) fungerar som en aktiv investerare i såväl europeiska som finländska och i Finland investerande kapitalinvesteringsfonder, framför allt i startskedet. Den har gjort ett stort antal investeringar med garanti ställd av EU:s olika finansieringsprogram (ESIR, COSME, Horisont 2020). I april 2018 lanserade EU-kommissionen och EIB Venture EU-fondernas fondprojekt. Syftet med fonden är att samla 2,1 mrd euro i kapital (varav EU-kommissionens och EIB:s andel är 410 miljoner euro) att investera i europeiska innovativa tillväxtföretag under de kommande åren. EIF fungerar som medinvestor även i affärsängelsfonden på 30 miljoner euro som den lanserat med Business Finland, i vilken privata affärsänglar utsedda av EIF placerar kapital i valda målföretag, i vilka således även affärsängelsfonden är skyldig att investera.

Nationella åtgärder för att stödja förutsättningarna för kommersialisering av innovationer

Med regeringens spetsprojekt stöds i synnerhet en stark exporttillväxt baserad på produkter och tjänster med högt mervärde. Som en del av spetsprojektet Sysselsättning och konkurrenskraft har Tekes och Finpros verksamheter slagits ihop till en strategiskt ledd helhet, Business Finland. Syftet med sammanslagningen är att ge företagen en tydligare och fullständigare tjänstehelhet som stöd för tillväxt och internationalisering. Business Finland, som är en del av Team Finland-nätverket, bygger upp tjänstehelheten i samarbete med privata och regionala aktörer samt UM och Finnvera. På det här sättet ser man till att med samma resurser producera större nytta för företagen. Med åtgärdsprogrammet Talent Boost, som lanserats av regeringen, ökas Finlands förmåga att dra till sig internationella specialister och deras kompetens kanaliseras för att stöda tillväxt, internationalisering och innovationsverksamhet och locka internationella investerare.

Spetsprojektet Kompetens och utbildning har förstärkt samarbetet mellan näringsliv och forskning och ökat användningen av forskningsresultaten för kommersialisering av innovationer. Åtgärder har vidtagits internationellt för att utveckla konkurrenskraftiga ekosystem, skapa tjänster och verksamhetsmodeller som stöder en effektivare användning av forskning och kompetens samt rikta finansieringen så att den främjar dessa syften.

Med sin spetsprojektfinansiering (59 milj. euro för åren 2016–2018) har Business Finland stött utmaningsbaserad forskning, tillgång till och användning av forskningsorganisationernas resultat samt verksamhetsmodeller som stöder samarbete i näringslivet. Vid regeringsprogrammets halvtidsutvärdering beviljade rege-

Svar på skriftligt spørsmål SS 265/2018 rd

ringen Business Finland en kapitallånefinansiering som återbetalas på 60 milj. euro för finansiering av tillväxtmotorer som stöder ekosystemens utveckling, för åren 2018-2019. De första finansieringsansökningarna lämnas in för närvarande.

Regeringen har tilldelat Finlands Akademi en spetsprojektfinansiering på 30 milj. euro för främjande av forskningsbaserade innovationer. Akademien fördelade år 2016 finansieringen mellan omkring hundra pågående forskningsprojekt, för att främja en mångsidig användning av deras resultat. Finlands Akademi påbörjade även år 2017 genomförandet av ett nytt flaggskeppsprogram. Programmets mål är att stärka kompetenskluster med högklassig forskning och genomslagskraft. Under åren 2018 och 2019 anvisar Akademien sammanlagt 50 milj. euro till flaggskeppsklustren som grundas i anslutning till universitet och forskningsinstitut. Flagskeppsprogrammet förstärker den finländska vetenskapens toppar och stöder tillsammans med innovationsnätverken den genomslagskraft som befrämjar forskningens samhällliga och ekonomiska tillväxt.

I regeringsprogrammet betonas även förstärkning av företagarkunskaperna. Under ledning av Undervisnings- och kulturministeriet utarbetades år 2017 riktlinjer för främjande av företagsverksamhet, samt för företagartutbildning och företagartfostran. I småbarnsfostran, förskoleutbildningen och den allmänbildande utbildningen betonas positiva attityder, grundläggande information anknuten till företagsverksamhet och -kunskaper samt ett företagarmässigt verksamhetssätt. I andra stadiet och högstadiet fördjupas kunskaperna och utökas med färdigheter anknutna till företagsverksamhet. Undervisnings- och kulturministeriet har stött genomförandet av riktlinjerna med bidrag och spetsprojekt som utvecklar den högre utbildningen. Till exempel i det projekt som genomförs under ledning av Aalto-universitetet utformar nio universitet och åtta yrkeshögskolor tillsammans med företagsinkubatorer som leds av studerande nya verksamhetssätt för studententreprenörskap och startup-praktik i högskolorna. Syftet är att öka den företagarmässiga verksamheten bland studerande, förbättra kvaliteten på tillväxtföretagandet bland studerande samt främja de studerandes företagsverksamhet på ett nationellt plan.

Åtgärderna i strategin för den högre utbildningen och forskningen, som sträcker sig till år 2030, stöder högskoleverksamhetens kvalitet och genomslagskraft. Arbetsfördelningen som stöder högskolornas profilering utvecklas samtidigt som samarbetet mellan dem och med forskningsinstituten blir tätare. Samarbetet mellan högskolor och näringslivet förstärks för att främja innovationerna. Syftet är att samla kompetensen i konkurrenskraftiga kluster, använda vetenskapens och forskningens resurser på ett effektivare sätt än tidigare, höja forskningens kvalitet och genomslagskraft samt stöda förnyelse av vetenskapen.

Förutom FUI-finansieringen har regeringen tilldelat Business Finland Venture Capital Oy 10 miljoner euro för att användas i fonder som investerar i nya företag med forskningsbakgrund. Finansieringen accelererar kommersialiseringen av den offentliga forskningens resultat genom att förbättra tillgången till finansiering för nya företag med forskningsbakgrund. Dessutom föreslår regeringen i den första tilläggsbudgeten för år 2018 ett bidrag på 15 milj. euro till en transfund för ny teknologi, i vilken man hoppas få med Europeiska investeringsfonden och privata investerare. Fondens målstorlek är 40 milj. euro. Den nya fonden som ska grundas har till uppgift att med VTT främja överföring och kommersialisering av teknologi som utvecklats i finländska universitet och forskningsinstitut samt skapandet av forsknings- och vetenskapsbaserade företag i Finland.

Verkställandet av en färdplan för hälsovårdssektorns tillväxtstrategi genom samarbete mellan SHM:s, ANM:s och UKM:s förvaltningar är ett lyckat exempel på samarbete mellan förvaltningsområden, i vilket utvecklingen av internationellt konkurrenskraftiga ekosystem stöds med många olika åtgärder, t.ex. genom att främja en innovationsvänlig reglering (biobanklag), satsa på forskningsinfrastrukturer och utveckla nya verksamhetsmodeller för att identifiera kommersialiseringsvägen för innovationer och göra dessa till dugliga objekt för kapitalinvesteringar. Liknande gemensamma åtgärdsprogram mellan förvaltningsområden har utarbetats även i form av ett tillväxtprogram för trafiksektorn och en färdplan för den digitala plattformsekonomin.

Svar på skriftligt spørgsmål SS 265/2018 rd

Regeringsprogrammets syfte att rikta 5 % av medlen avsedda för offentliga upphandlingar till innovationsvänliga anskaffningar stöder även nya och mer avancerade produkters och tjänsters möjligheter att släppas på marknaden. Kompetenscentrumet KEINO för hållbar och innovativ offentlig upphandling, stöder för sin del utvecklingen av ekosystemen.

Enligt regeringens mål med spetsprojektet har Business Finland utarbetat en ny verksamhetsmodell som stöder kommersialisering av information, kompetens och immateriella rättigheter samt tjänster som stöder modellen (matchning av utbud och efterfrågan på kompetens) som en del av Business Finlands nya tjänster. Syftet med den tjänstehelhet som tas i bruk under år 2018 är att öka den kommersiella användningen av idéer och uppfinningar som kommer till i företag och forskningsorganisationer.

Syftet med revideringen av lagen om rätt till uppfinningar vid högskolor (369/2006), nedan högskoleuppfinningslagen, är att stödja målet i regeringens spetsprojekt Kompetens och utbildning att stärka såväl samarbetet mellan högskolor och näringsliv som utnyttjandet av forskningsresultat i syfte att åstadkomma innovationer och kommersialisering av dem.

Vid revideringen av högskoleuppfinningslagen ligger tyngdpunkten särskilt på att effektivisera kommersialiseringen av uppfinningar som kommer till i högskolor. Den arbetsgrupp som har berett lagändringen har utöver lagändringen också berett rekommendationer för högskolornas gemensamma innovationsprocesser och innovationstjänster samt för stärkandet av högskolornas innovationskunskaper på alla nivåer. Propositionsutkastet är för närvarande på remiss.

Helsingfors 4.7.2018

Näringsminister Mika Lintilä